

Knihovna FF UK odpovídá na dotazy z průzkumu: UKAŽ

V lednu 2019 provedla Knihovna FF UK on-line dotazníkové šetření jehož cílem bylo zjistit uživatelské zkušenosti s půjčováním a čtením elektronických knih z nabídky UK a zkušenost s vyhledávačem informačních zdrojů UKAŽ. Průzkumu se zúčastnilo 349 respondentů. Získaná data budou využita a zohledněna při akvizici v následujících letech. Součástí on-line dotazníku byla i otevřená otázka, prostřednictvím které mohl uživatel napsat komentář či podnět nejen k tématu e-knih či vyhledávače UKAŽ, ale i k provozu knihoven na FF UK obecně. Všechny takto získané podněty a dotazy pracovníci Knihovny FF UK prošli a ve spolupráci s Ústřední knihovnou UK zpracovali odpovědi. Pro lepší přehlednost byly dotazy rozděleny do 2 částí – dotazy na fungování služby UKAŽ (viz dále) a dotazy obecného charakteru (přejít). Vzhledem k velkému množství komentářů týkajících se vyhledávače UKAŽ byly tyto dotazy dále rozděleny do tří témat, viz níže.

Dotazy na UKAŽ

V případě, že budete chtít na odpovědi dále reagovat, obraťte se prosím přímo na konkrétní uvedený kontakt.

Komentáře jsou až na nezbytné výjimky ponechány v původním znění.

Přejít na téma:

- Uživatelské prostředí, použitelnost a ovládání
- Technické potíže
- Ostatní

Uživatelské prostředí, použitelnost a ovládání

Komentář: *UKAŽ umožňuje vyhledávat příliš mnoho informací, takže pod stejným jednoduchým zadáním vyhledá desítky a desítky výsledků, zatímco Centrální katalog umí vyhledat na stejné zadání konkrétní požadovaný dokument.*

Odpověď: Primární funkcí tzv. discovery systému je prohledávat všechny dostupné zdroje instituce, nicméně v UKAŽ lze omezit vyhledávání pouze na Centrální katalog UK (na úvodní stránce lze kliknout na „Možnosti hledání“ a tam si pak vybrat místo „Mohu získat na UK“ možnost „Katalog UK“, případně je stejná možnost v Rozšířeném rozhraní nebo toto omezení může provést uživatel po zadání dotazu v menu po levé straně („Upřesnit výsledky“), čímž pak uživatel dostane výsledky pouze z centrálního katalogu. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: *Možná by bylo skvělé mít sjednocenou možnost hledání, např. namísto Základní a Rozšířené by byla jedná možnost. Uplynul nějaký čas, než jsem vůbec přišla na hledání s jménem autora.*

O: UKAŽ (resp. produkt Ebsco Discovery Service) nabízí buď Základní rozhraní, kde je jedno „googlovské pole“ s možností vybrat si zda hledám název, autora nebo klíčové slovo a pak Rozšířené rozhraní, kde mají uživatelé již možnost sestavit komplikovanější rešerši. Jako výchozí rozhraní je v UKAŽ nastavené Základní rozhraní, neboť postačuje pro jednoduché vyhledávání. Když např. zadáte do vyhledávacího pole dotaz: *Othello Shakespeare*, UKAŽ správně vyhledá všechny dokumenty, kde se vyskytují slova „Othello“ a „Shakespeare“, což je ve

většině případech kniha slavného anglického dramatika. Tedy pro vyhledávání pomocí jména autora a názvu titulu není bezpodmínečně nutné zadávat dotaz do Rozšířeného vyhledávacího rozhraní. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: UKAŽ používám minimálně, protože se mi v něm těžko orientuje, raději tedy používám zahraniční přístupy, které jsou obvykle přehlednější, a UKAŽ je pro mě až poslední volba, pokud neuspějí jinde, což je škoda vzhledem k tomu, že je UK mou domovskou institucí.

O: Pro složitější odborné rešerše uživatelům vždy doporučujeme použít přímo prostředí vybrané specializované databáze. UKAŽ a obecně discovery systémy jsou určeny pro jednoduché rešerše a základní orientaci v nabídce dostupných informací. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Chtěla bych zde návod, jak se dostat k dokumentu, které si nemohu zobrazit jako e-kniha. Obecně navigace a zobrazení plného textu mi tam chybí, popr.návod, jak se k tem dokumentum dostat. A spravne citace!

O: Na plný text vede v UKAŽ u každého záznamu elektronického dokumentu odkaz „Plný text“ / „Online access“.

Obecnou nápovědu k práci s UKAŽ můžete najít v horním menu pod možností „Nápověda“ – <https://knihovna.cuni.cz/rozcestnik/ukaz/>. Jelikož se ale přístupy k plnému textu liší platforma od platformy, nenajdete zde konkrétní step-by-step návod. Pouze obecné poučení, jak vyhledávat v UKAŽ a co rozhraní umožňuje.

Citace lze v UKAŽ generovat dvojím způsobem – buď pomocí rozšíření Citace PRO nebo pomocí funkcionality „Citovat“ (ikonka po pravé straně v záznamu dokumentu) – samozřejmě 100 % správné citace jsou pouze ty, které si uživatel vytvoří sám :-)

Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Nedaly by se recenze vyčlenit z „plných textů“? Klidně jako samostatná položka.

O: Ano, tato možnost v rozhraní je k dispozici. Vyhledané výsledky lze v UKAŽ omezit pomocí menu po levé straně – v sekci „Typy zdrojů“ si můžete zaškrtnout možnost „Recenze“, nebo naopak zaškrtnout vše kromě této možnosti – viz ukázkou.

Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Obecně mi jako akademikovi zabírá neskutečně mnoho času proklikání se k periodiku, se kterým chci pracovat. Mám svých několik periodik, která pravidelně sleduji. Proč si nemohu vytvořit v PEZu vlastní složku, kam si uložím odkazy? Kliknu a jsem tam. Prosím, prosím, prosím o umožnění této základní funkce. Ze zahraničí ji znám. Jde to.

O: Děkujeme za zajímavý nápad. Existuje-li někde takové řešení, dejte nám o něm vědět na admin-eiz@cuni.cz a my prověříme možnosti implementace u nás. Prozatím ale na UK nemáme takový nástroj, kde by si uživatel vytvořil svůj profil a tam si např. uložil odkazy na oblíbené časopisy. V uvedeném případě se nám jeví jako nejjednodušší řešení, když byste si vytvořil v prohlížeči záložky na 5 oblíbených časopisů. Jestli na UK je požadovaný časopis dostupný a v jakém rozsahu (tzn.

nehledám články na nějaké téma, ale konkrétní periodikum), zjistíte nejlépe v Portálu e-časopisů UK (<http://ecasopisy.cuni.cz>). Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: *1) Zobrazit alespoň jednu celou stránku knihy na obrazovku.
2) Zobrazit písmena s většími vzdálenostmi.*

O: Přímou v UKAŽ lze zobrazit pouze PDF z databází Ebscohost/Ebsco eBooks a lze knihu zobrazit v režimu 1 stránka na obrazovku (viz ukázkou). Jelikož jsou dokumenty zpravidla v PDF, rozestupy písma ovlivnit nepůjde (písmo lze pouze zvětšovat). U některých e-knih máme ale k dispozici také formát EPUB, který je např. pro čtení ve čtečkách vhodnější. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

Technické potíže

K: *Jediná výhrada je k už spomenutým nefunkčním odkazům na EBSCO.*

O: Děkujeme za zpětnou vazbu. Problém s odkazy mezi naším linkovacím serverem SFX a vědeckými databázemi EBSCO jsme zaznamenali a řešíme jej s oficiální podporou obou produktů. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Některé z odkazovaných článků nejsou k dispozici.

O: UKAŽ zobrazuje záznamy těch dokumentů, které jsou přístupné někde na Univerzitě Karlově. Některé zdroje však nakupují jenom konkrétní fakulty, proto může být přístup pro ostatní součásti omezen. Je tedy nutné při snaze získat plný text postupovat dle informací o přístupnosti (v linkovacím serveru SFX, na Portálu e-zdrojů UK a/nebo EZproxy). Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Velmi často mi to vyhazuje jiné výsledky dotazu i když stále používám stejný dotaz. Velmi často to dokonce vynechá některé zdroje, které to předtím uvedlo.

O: Výsledky vyhledávání mohou být ovlivněny např. tím, zda vyhledáváte přihlášený nebo nepřihlášený, zda jste na IP adrese Filozofické fakulty nebo jiné součásti. Nabídka elektronických zdrojů se navíc může každý rok v závislosti na finančních možnostech FF/UK lišit. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Chtělo by to zamezit nutnosti přihlášení v každém novém otevřeném panelu na UKAŽ (i když už v jednom panelu přihlášený jsem).

O: Děkuje za zpětnou vazbu. Při standardním nastavení uživatelského počítače by opakované přihlašování přes CAS nemělo být po prvním zalogování v prohlížeči vyžadováno. K detailnímu prověření problému bychom potřebovali vidět konkrétní příklad takové žádosti. Máte-li zájem nám pomoci, ozvěte se prosím na admin-eiz@cuni.cz. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Největší problém pro mě vždy je dostat se k samotnému textu, na který se mě UKAŽ snaží přesměrovat. Často se musím přihlašovat opakovaně – třikrát, čtyřikrát – a pak je mi třeba řečeno, že k dané platformě nemám povolen přístup. Jinak je ale pro mě UKAŽ základní pomůcka při studiu a začínám v něm snad veškerý výzkum.

O: Děkujeme za zpětnou vazbu. Při standardním nastavení uživatelského počítače by opakované přihlašování přes CAS nemělo být po prvním zalogování v prohlížeči vyžadováno. K detailnímu prověření problému bychom potřebovali vidět konkrétní příklad takové žádosti. Máte-li zájem nám pomoci, ozvěte se prosím na admin-eiz@cuni.cz.

Co se týče omezeného přístupu, tak zde nastavení univerzitních systémů vždy vychází z podmínek v licenčních smlouvách – některé zdroje totiž nelze, zpravidla z finančních důvodů, nakoupit v licenci pro celou UK a tak má přístup pouze fakulta, která si zdroj předplácí. Takovou informaci Vám sdělí u zdroje linkovací server SFX („Přístup pouze pro: XXX“, EZproxy nebo ji najdete na Portálu elektronických informačních zdrojů UK. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Některé elektronické texty nejsou přístupné, ačkoli jsou tak avizované.

O: UKAŽ vám vyhledá záznamy těch dokumentů, které jsou přístupné někde na Univerzitě Karlově. Teprve při přihlášení přes Centrální autentizační službu UK dojde k ověření, zda máte oprávnění dokument získat (ne všechny zdroje jsou dostupné celouniverzitně). Nicméně v obrovském objemu elektronických dokumentů, k nimž UK předplácí přístup, se může samozřejmě stát, že dojde ke špatnému nastavení našich

vyhledávacích systémů. Snažíme se takové chyby průběžně odstraňovat a uvítáme zpětnou vazbu od uživatelů. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

- *nefunkční prokliky na dokument*
- *neustálé automatické odhlašování,*
- *chybí automatické přihlášení na nově otevřené kartě.*

O: Nefunkční linky – UKAŽ vám vyhledá záznamy těch dokumentů, které jsou přístupné někde na Univerzitě Karlově. Teprve při přihlášení přes Centrální autentizační službu UK dojde k ověření, zda máte oprávnění dokument získat (ne všechny zdroje jsou dostupné celouniverzitně)

Automatické odhlašování – Z bezpečnostních důvodů je v UKAŽ nastavená omezená délka session, což je běžné i u dalších systémů (např. na platformě OVID aj.).

Automatické přihlášení – Pokud se uživatel poprvé v prohlížeči přihlásí přes CAS, na druhé kartě už stačí jen kliknout na „Osobní profil Ebsco“ a přihlášení proběhne automaticky. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: *Co se odborných článků týče a přístupů do cizích databází, mám zkušenost, že je lepší vyhledat článek přes scholar, ačkoli ho máme i u nás. Taky často narazím na nefunkční odkaz na plné znění článku. Snažím se ohlašovat. Nejsem si jist, zda to sem patří, a pokud ne, omlouvám se za plýtvání Vašeho času.*

O: Za upozorňování na nefunkční odkazy velmi děkujeme – je to pro nás důležitá zpětná vazba. Všechny tyto nahlášené nefunkční odkazy v linkovacím serveru SFX pravidelně vyhodnocuje univerzitní správce a potvrzené chyby opravuje. Bohužel velmi častým případem nahlášených nefunkčních odkazů je, že uživatel

se snaží dostat do zdroje, ke kterému nemá příslušná oprávnění (např. proto, že daný zdroj předplácí jiná fakulta v omezené licenci) a tuto nepřístupnost vyhodnotí jako „odkaz nefunguje“. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: U vyhledávače UKAŽ shledávám hlavní nevýhodu ve faktu, že linky jsou obvykle pouze dočasné, při vyhledávání zdrojů se mi tak často stává, že po delší době, kdy je daná položka otevřená ve vedlejší záložce, je již nedostupná a zároveň vzhledem k přesměrování EBSCO nemám možnost zpětně zjistit o jakou položku šlo.

O: Ano, URL odkazy v adresním řádku prohlížeče jsou vždy dočasné, neboť jsou vygenerovány spolu se informací o session a ta po 30 minutách vyprší. Chcete-li např. někomu poslat odkaz na vyhledaný záznam nebo si ho uložit na později, je potřeba si zkopírovat tzv. trvalý odkaz – to lze jak pro výsledky vyhledávání, tak i na konkrétní záznam – viz možnost Sdílet nebo pak ikonka Trvalý odkaz v záznamu. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Občas je problém získat CELÝ TEXT + JSTOR. Je to čím dál tím horší, došlo k nějaké změně v licenci?

O: Do prosince 2018 měla UK dostupné kolekce JSTOR I, II, III a FF k tomu přikupovala kolekci JSTOR V a VI. Od ledna 2019 je pro UK dostupná kolekce JSTOR I, II, III a FF dokupuje JSTOR VI. Jedna kolekce tedy už není přístupná. Licence zdrojů, které máme, zůstaly stejné. Pravděpodobně jste tedy používal zrovna kolekci VI. Autor odpovědi: Klára Rösslerová, ředitelka Knihovny FF UK | klara.rosslerova@ff.cuni.cz

K: Neustále mě to odhlašuje (ještě před pár sekundami jsem něco upravovala a najednou když se vrátím zpátky na úvodní stranu, tak to po mě opět vyžaduje přihlášení – jakože co to má být?)

O: Z bezpečnostních důvodů je v UKAŽ nastavená délka session na 30 minut – pokud je tedy uživatel více jak půl hodiny neaktivní, session vyprší a je nutné zahájit práci znovu. Pokud o výsledky svého hledání nechcete přijít, doporučujeme přihlásit se do Osobního profilu EBSCO (osobní účet) a uložit si je. Kromě uložení výsledků hledání si můžete ve svém osobním profilu vytvářet také automatické alerty (upozornění na nový obsah), exportovat záznamy do citačního manažeru, stahovat e-knihy k offline čtení apod. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Často se mi stane, že mě ukaž přesměruje na jiný server, kde se musím znova přihlašovat a registrovat, čast se mi však účty odhlašují a tvoří to zmatek.

O: Pokud uživatel požaduje plný text z databáze, která např. vyžaduje vytvoření osobního konta nebo přihlášení i při přímém přístupu, nemůžeme tomu zabránit. Stále se totiž pohybujeme ve světě placeného obsahu, kde podmínky určuje vydavatel. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Připadá mi, že doba, po kterou mě nechá UKAŽ přihlášenou, je na nějakou souvislejší práci dost krátká. Často se mi stalo, že jsem byla uprostřed práce odhlášena a ztratila jsem tak nalezené dokumenty. Také, často mi UKAŽ vyhledá články, které by měly mít přístup k plnému textu, ale když se dostanu na linkovací server SFX, tak mě to upozorní, že je ten článek třeba už půl roku nedostupný.

O: Z bezpečnostních důvodů je v UKAŽ nastavená délka session na 30 minut – pokud je tedy uživatel více jak půl hodiny neaktivní, session vyprší a je nutné zahájit práci znovu. Pokud o výsledky svého hledání nechcete přijít, doporučujeme přihlásit se do Osobního profilu EBSCO (osobní účet) a uložit si je. Kromě uložení výsledků hledání si můžete ve svém osobním profilu vytvářet také automatické alerty (upozornění na nový obsah), exportovat záznamy do citačního manažeru, stahovat e-knihy k offline čtení apod.

Co se týče výsledků vyhledávání, UKAŽ prohledává záznamy těch dokumentů, které jsou přístupné někde na Univerzitě Karlově. Teprve při přihlášení přes Centrální autentizační službu UK dojde k ověření, zda máte oprávnění dokument získat (ne všechny zdroje jsou dostupné celouniverzitně). Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Klíčová slova. Pokud hledám pouze informaci, zda o daném tématu existuje dostupná literatura a využívám tak možnosti vyhledávání podle klíčových slov, jen málokdy se setkávám s úspěchem. Mnoho česky psaných odpovídající klíčová slova buď nemá, nebo je má pouze v češtině, v angličtině zas často narážím na příliš široké okruhy, ve kterých nejsem schopna filtrovat.

O: UKAŽ sbírá data z různých zdrojů, jazyk klíčových slov tak závisí na původním zpracovateli záznamu. Problém klíčových slov ve více jazycích je obecně těžko řešitelný. Proto pozor, přestože na Vás prostředí UKAŽ mluví česky, je potřeba volit klíčová slova do vyhledávacího dotazu v anglickém nebo jiném – oborově dominantním – jazyce. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: UKAZ podává nespolehlivé údaje. Až příliš často se setkávám s tím, že dle UKAZ má daný text být v rámci UK (či FF) k dispozici, ale když se k němu proklikám, tak se ukáže, že ve skutečnosti není. Typicky nereflektuje, že ne všechny ročníky určitého časopisu jsou v dané databázi (ať nová čísla kvůli paying wall, nebo starší čísla, protože nejsou zdigitalizovaná). Jednak z tohoto důvodu a pak z důvodu efektivnosti jako primární prostředek pro získání určitého článku používám Sci-Hub (je to mnohem rychlejší, než se přihlašovat do CASu, hledat položku v UKAZ a pak se k ní proklikávat – a pak třeba zjistit, že ji vlastně nemáme). Teprve když Sci-Hub zklame (což je zřídka), otevřu UKAZ. Jak vím, podobně postupuje mnoho kolegů.

S knihami je situace pochopitelně odlišná, protože ty nejsou tak snadno dosažitelné jinde, ale jelikož je kolekce E-knih dostupná na FF poměrně malá, stává se mi jen výjimečně, že bych zde našel knihu, kterou potřebuji a nemám ji odjinud nebo by nebyla k dispozici v tištěné podobě.

O: Přestože si Sci-Hub získává oblibu řady vědců po celém světě, jde stále o nelegální nástroj.

Naše discovery služba UKAŽ vám vyhledá záznamy těch dokumentů, které jsou legálně dostupné někde na Univerzitě Karlově. Informaci o tom, zda je konkrétní časopis dostupný na UK a v jakém rozsahu, ale nejlépe zjistíte v Portálu e-časopisů UK (<http://ecasopisy.cuni.cz>). Tento portál vás také upozorní, pokud je časopis dostupný např. pouze pro určitou fakultu/součást. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Při defaultním nastavení UKAŽe je relevance výsledků vyhledávání prakticky nepoužitelná, na rozdíl třeba od Googlu. Dodatečným nastavením jde samozřejmě zlepšit, ale dost

uživatelů to myslím může odradit. Sám obvykle nejdřív napíšu dotaz, odešlu a v tu chvíli mi dojde, že jsem si měl upravit parametry vyhledávání, protože takhle vyhledám úplně nesmysly. Taky úplně nejsem spokojený s přechodem z UKAŽe přímo ke článku nebo knize přes Linkovací server SFX. Zejména u časopisů je to docela nepřehledné, různé ročníky jsou přístupné v různých databázích, ty jsou zase dostupné jen některým fakultám, ne vždy informace odpovídá realitě a ne vždy bezproblémově funguje přihlášení do příslušné databáze (zejména při vzdáleném přístupu). E-knihy jsou vesměs dostupné snadno, ale k některým článkům je docela umění se dostat, přestože za přístup k nim platí Univerzita nemalé peníze. Nástroj jako je UKAŽ je určitě ohromně užitečný a dnes vlastně nezbytný, to ale v ideálním případě, při stávající podobě a nastavení univerzitního UKAŽe zůstává jeho potenciál myslím nevyužitý...

0: V UKAŽ lze vyhledávání konkrétně nastavit buď před kliknutím na tlačítko „Hledej“ (tzn. zadat klíčová slova a vybrat si limity před odesláním dotazu v části „Možnosti hledání“), nebo lze výsledky zpřesňovat i po odeslání dotazu – na stránce s výsledky vyhledávání je k dispozici mj. menu po levé straně, které nabízí tytéž možnosti jako „Možnosti hledání“ u Základního vyhledávacího rozhraní. Pro linkování na plné texty se na UK využívá linkovací server SFX. Ten je samozřejmě integrovaný také v našem UKAŽ, proto se s ním uživatelé při získávání plných textů velmi často setkávají. A i když se snažíme pečlivě o data ve všech našich systémech starat, může se stát, že se nám v linkovači SFX vyskytne chybná informace. V takovém případě jsme velmi rádi, pokud nám uživatel nefunkční odkaz nahlásí (viz nahlášené nefunkční odkazy výše). Jinak je linkovač SFX užitečný v tom, že Vám vždy sdělí, kde všude je možné se k plnému textu požadovaného článku dostat (některé časopisy máme ve více databázích, samozřejmě je ale možné, že vždy s jinou retrospektivou). Před kliknutím na vybranou databázi v SFX je proto vždy potřeba se podívat, zda není vybraný přístup omezen např. pouze na

určitou fakultu/součást (viz „Přístupné pouze pro: XXX“). Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Většinou mi nefunguje vzdálené připojení k textům v databázi EBSCO (v žádném z prohlížečů), zatímco k jiným databázím bez problému.

O: Abychom byli schopni problém prověřit, potřebovali bychom uvést konkrétní příklad (do jakých databází se nedaří přistoupit z domova, jak uživatel při přístupu postupuje apod.). V případě, že se chyba opakuje, dejte nám prosím vědět na admin-eiz@cuni.cz. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Často se mi ve službě UKAŽ stane, že je u dokumentu uvedeno, že mám přístup k plnému textu, nicméně k tomu se pak již nedá proklikat a databáze, v níž by měl být, mi ohlásí, že k němu nemám přístup (i když jsem přihlášená jako uživatel z UK)..

O: UKAŽ vám prohledává záznamy těch dokumentů, které jsou přístupné někde na Univerzitě Karlově. Teprve při přihlášení přes Centrální autentizační službu UK dojde k ověření, zda máte oprávnění dokument získat (ne všechny zdroje jsou dostupné celouniverzitně) Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

Nezařazené dotazy

K: Líbilo by se mi, kdyby studenti mohli knihy co svépomocí

naskenovali sdílet třeba i na UKAŽ.

O: Tomu brání autorský zákon. Autor odpovědi: Klára Rösslerová, ředitelka Knihovny FF UK
| klara.rosslerova@ff.cuni.cz

K: Zatím jsem nenasel důvod, který by me přesvědčil používat další uživatelsky nepřívětivý vyhledávač; je to takový kockopes mezi PEZ a CKIS a po těchto dvou dědi také jejich nejslabší stránku – není intuitivní (na člověka vyskoci spousta informací, a pokud nepatří mezi zbehle studenty, kteří se díky hodinám práce se ALEPH a EBSCO naučili tyto systémy efektivně používat, chvíli mu trvá, než se v tom začne orientovat...)

Jinak, idea UKAZ mi přijde dobrá.

O: UKAŽ není pouhým vyhledávačem „googlovského typu“, ale nabízí také širokou škálu přidáných služeb a především je agregátorem předplaceného obsahu. Což mj. znamená, že data nejsou vždy úplně konzistentní a vyhledávání v milionech záznamů vědeckých článků, knih, e-knih, zpráv a multimedií z mnoha databází v jednom rozhraní (UKAŽ) dá člověku zabrat. Přesto věříme, že pro nováčky-uživatele může být centrální vyhledávač UK užitečným počátečním místem, kde se mohou seznámit s tím, jaké zajímavé zdroje mají na UK k dispozici. Samozřejmě složitější a odborné rešerše je vždy lepší provádět přímo v konkrétních specializovaných databázích, které v rámci zaplaceného přístupu nenabízí pouze plné texty, ale také další klíčové funkcionality – např. řízené hesláře, kalkulátory, rozhraní pro práci s obrazovými materiály apod. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Nevím, jestli je to přímo věc knihovny FF, ale poměrně mi vadí, že u všech e-knih, které jsem zde zatím četl, byla nutnost mít na androidu nainstalovaný Bluefire Reader a k němu

zřízené adobe ID.

O: Záleží na typu zabezpečení dané e-knihy. Knihy zabezpečené metodou tzv. Adobe DRM lze číst pouze v aplikacích, které toto zabezpečení podporují. Bluefire Reader není jediná aplikace pro Android, která Adobe DRM podporuje, nicméně mnoho jich není. Pokud vám Bluefire Reader nevyhovuje, můžete zkusit jinou aplikaci s podporou Adobe DRM, viz tento přehled. Toto bohužel není na rozhodnutí knihovny. Autor odpovědi: Tomáš Vejvoda, zástupce vedoucího Knihovny Jana Palacha | tomas.vejvoda@ff.cuni.cz

K: UKAŽ nezahrnuje žádné ProQuest databáze, tudíž neplní svou funkci discovery systému kvalitně.

O: Bohužel zatím žádný discovery systém na trhu nenabízí index, který by obsahoval všechnu publikovaný vědecký obsah. Je to dáno konkurenčním bojem dodavatelů a také technickými a licenčními možnostmi. Nicméně tam, kde je to možné, snažíme se chybějící obsah vlastními silami doplňovat. Konkrétně například e-knihy z ProQuest Ebook Central 1x měsíčně manuálně nahráváme a jsou tak vyhledatelné v UKAŽ, včetně odkazů do databáze.

Jaké zdroje nejsou indexované v univerzitním vyhledávači UKAŽ, naleznete v přehledu na Portálu elektronických informačních zdrojů UK – <http://pez.cuni.cz/discovery/?lang=cs>." Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: 1) Vítal bych, kdyby si (jako default – zrušitelný v nastavení) vyhledávač pamatoval má předchozí vyhledávání a ideálně i vybraných kolegů (kteří by to nastavili) a sám zkoušel periodicky nabízet upozornění na tituly, jež by mne vzhledem k oborům zájmu či minulým vyhledáváním mohly zajímat.

2) *Chtěl bych, aby byl UKAŽ přístupný všem, nikoli pouze studentům a pracovníkům UK. (Nerovnost v přístupu k informacím mi je velice proti srsti, ač jsem nyní na „bohatší“ straně. Zvláště absurdní je to u instituce dotované státem, že přístup není třeba pro všechny občany – když to platíme z jejich daní?) Pokud přístupný je i veřejnosti, je škoda, že jsem do nastoupení na studium o něm neměl ani potuchy (a stejně tak asi většina veřejnosti)“ „*

O: 1) Všechna vyhledávání provedená během jedné session je možné zobrazit v sekci „Historie vyhledávání“ (pod vyhledávacím polem). Zde si můžete kterýkoliv dotaz uložit do svého osobního profilu Ebsco (objeví se v záložce Uložená hledání) a kdykoliv se k němu v budoucnu vrátit – viz a 2. krok. Pod stejnou možností je také vytvoření „Alertu“ – pravidelného spuštění uloženého dotazu a zaslání upozornění, pokud se najde nový obsah.

2) Náš UKAŽ (na rozdíl od praxe u discovery systémů např. v USA) má povolený tzv. Guest Access – tzn. kdokoliv, kdo si otevře URL <http://ukaz.cuni.cz>, může prohledávat v omezené míře alespoň některé metadatové záznamy. Samozřejmě se osoba bez příslušnosti k UK nedostane k plným textům, a to z důvodu licenčních podmínek. „ Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: *Není UKAŽ z velké části EBSCO? Pokud ano, bylo by legální ho vydávat za UKAŽ?*

O: UKAŽ je produktem společnosti EBSCO Industries Inc. – konkrétně jde o nástroj Ebsco Discovery Service. Součástí smlouvy je mj. customizace vzhledu a pojmenování služby dle přání zákazníka. Náš univerzální vyhledávač si před lety pojmenovali sami studenti – název UKAŽ vzešel z veřejného hlasování. Co se týče obsahu, který UKAŽ prohledává, nejde zdaleka pouze o dokumenty z předplacených databází Ebsco, ale

i o mnohé další zahraniční i lokální zdroje (včetně katalogu a repozitáře UK). Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: UKAŽ je super, zdá se mi přehledný, ale občas se mi stane, že článek nejde dohledat podle názvu, ikdyž vím, že na doméně je...

O: Nejsme si jisti, co je přesně myšleno pod „na doméně je“. Nicméně některé publikace v UKAŽ vyhledatelné skutečně nejsou – např. dokumenty ze zdrojů, které nejsou v UKAŽ indexované (viz Portál elektronických informačních zdrojů UK <http://pez.cuni.cz/discovery/?lang=cs>). Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: Používám PlumX Metrics a ocenil bych ho u více titulů. U některých mám dokonce pocit, že tato možnost nejednou zmizel.

O: Co se týče integrace PlumX v UKAŽ – máme rozšíření s názvem PlumPrint nastavené ve všech fakultních profilech a zobrazení není námi omezeno pouze na některé typy dokumentů. Může se ale stát, že se metriky nezobrazí u těch publikací, u nichž žádné údaje v PlumX nejsou nebo není služba schopná daný dokument jednoznačně identifikovat. Najdete-li příklad článku, u kterého PlumX chybí, napište nám na admin-discovery@cuni.cz Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

K: UKAŽ je super! Občas mám pocit, že se mi z vyhledávaných výrazů, skrze než se snažím najít jakýkoli text na určité téma, objeví takové výsledky, které vůbec zadaná slova neobsahují a tématem, názvem i oborem jsou tomu mému potenciálnímu a vyhledávanému souboru textů dost vzdálená.

Doufám, že je srozumitelné, co chci říct! Jinými slovy: občas mi připadá, že nalezené texty nesouvisí s tím, jaká slova jsem zadala do vyhledávání. Jinak chci už říct jenom to, že UKAŽ je krásná služba! Často jsem mimo Čechy a možnost dostat se ke spoustě textů online oceňuju.

O: Děkujeme za zpětnou vazbu. Jsme rádi, že Vám UKAŽ pomáhá při vyhledávání vhodné odborné literatury. Co se týče nastavení vyhledávací logiky, UKAŽ v základním nastavení pracuje nejen s tím, co do vyhledávacího pole zadáte, ale rozšíří dotaz také o příbuzné a související termíny a dále máme nastavenou „Vylepšenou podporu vyhledávání podle předmětových údajů“. Všechny tyto tzv. „expandery“ si uživatelé mohou na stránce s výsledky vyhledávání kdykoliv vypnout v menu po levé straně („Upřesnit výsledky“). Autor odpovědi: Klára Rösslerová | klara.rosslerova@ff.cuni.cz

K: Zobrazení v Centrálním katalogu UK mi přijde přehlednější

O: Pro hledání tištěných knih je Centrální katalog UK skutečně přehlednější. UKAŽ slouží k jednotnému prohledávání více zdrojů zároveň (tištěných i elektronických), ale samozřejmě nenabízí všechny dílčí funkcionality jednotlivých zdrojů. Autor odpovědi: Ústřední knihovna UK | admin-eiz@cuni.cz

Pozvánka

Máte potíže s vyhledáváním pomocí vyhledávače UKAŽ? Chcete se dozvědět jak zpřesnit vyhledávání a upravit prostředí

vyhledávače podle svých potřeb? Chcete se na cokoliv spojeného s UKAŽ zeptat osobně a nechat si všechno ukázat přímo u počítače?

Využijte možnosti osobní konzultace se správkyní vyhledávače UKAŽ pro UK v červené studovně Knihovny Jana Palacha. Více *informací*.